

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	250
Land:	Gaza og Vestbredden
Kilde:	Migrationsverket
Titel:	Rättsligt ställningstagande angående situationen i Gaza
Udgivet:	13. november 2014
Optaget på baggrundsmaterialet:	12. februar 2015

Rättslig styrning

2014-11-13

RCI 17/2014

Rättsligt ställningstagande

angående

situationen i Gaza

1. Bakgrund

Rättschefen bedömde i två rättsliga ställningstaganden år 2010 situationen i Gaza och frågan om myndighetsskydd respektive frågan om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen (RCI 04/2010 och 05/2010). Situationen i Gaza bedömdes senast i en rättslig kommentar den 17 juli 2014 med ett rättsligt förtydligande den 22 augusti 2014.

Eftersom EU-domstolen i sin praxis förtydligat skyddsgrundsdirektivets tillämpning av begreppet ”väpnad konflikt” och på grund av den senaste tidens händelseutveckling, finns det ett behov av ett ställningstagande som berör framförallt säkerhetsläget och möjligheterna att återvända.

2. Sammanfattning

- Migrationsverket har först att pröva om den sökande är *flykting* enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) vid en individuell bedömning av de anförda skyddsskälerna. De grupper, som vid en sådan bedömning särskilt bör beaktas är: al-Fatahsympatisörer, personer som samarbetar med Israel eller misstänks för att samarbeta med Israel (s.k. kollaboratörer eller spioner), MR-aktivister och journalister med en uttalat kritisk hållning gentemot Hamas, kvinnor som utsatts för eller riskerar våld i familjen samt HBTQ-personer.
- Därefter ska Migrationsverket pröva om den sökande vid en individuell bedömning uppfyller kriterierna för *alternativt skyddsbehov* enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen.
- Det råder för närvarande inte väpnad konflikt i Gaza.

Adm162101027

Migrationsverket
Rättslig styrning,

Besöksadress Agnesfridsvägen 111 Postadress, 200 22 Malmö
Telefon 0771-235235 Telefax 010 – 485 57 07

E-post migrationsverket@migrationsverket.se Hemsida www.migrationsverket.se Organisationsnr 202100-2163

- Migrationsverket gör bedömningen att det i Gaza råder *andra svåra motsättningar* i enlighet med 4 kap. 2 a § första stycket 1 p. andra ledet utlänningslagen. En individuell prövning måste göras för att avgöra om den sökande är *övrig skyddsbehövande*. Det krävs ett orsakssamband mellan de övergrepp som den sökande riskerar att utsättas för och de svåra motsättningarna i hemlandet.
- Det finns inte tillgång till myndighetsskydd i Gaza.
- Internflyktsalternativ saknas.
- Frågan om eventuellt *uteslutande* från att anses som flykting eller alternativt skyddsbehövande, eller övrig skyddsbehövande enligt 4 kap. 2b och 2c §§ utlänningslagen ska beaktas i de enskilda ärendena.
- Det får för närvarande som regel anses stötande ur ett humanitärt perspektiv att återsända barn till Gaza. Där de åberopade asylskälen inte är tillräckliga bör därför, efter en individuell och sammantagen bedömning, förutsättningar finnas för uppehållstillstånd på grund av *särskilt ömmande omständigheter* enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen.
- Det ska göras en individuell prövning av frågan om praktiskt verkställighetshinder enligt 12 kap 18 § första stycket 2 utlänningslagen. Den som inte kan göra sannolikt att det finns ett praktiskt verkställighetshinder i det individuella ärendet ska bedömas enligt 5 kap 6 § respektive 12 kap 18 § första stycket 3 utlänningslagen. Vid en sådan bedömning ska hänsyn tas till tid när det varit omöjligt att verkställa avlägsnandebeslutet.

3. Rättslig bedömning

3.1 Säkerhetsläget

Den nuvarande situationen i Gaza innefattar inte väpnad konfrontation och strider mellan Israel och Hamas eller några andra väpnade grupper. Läget kan inte beskrivas som väpnad konflikt i begreppets normala betydelse i vanligt språkbruk. Sedan den 26 augusti 2014 har Israel inte riktat några luftanfall eller liknande attacker mot Gaza. Det har dock förekommit att den israeliska försvarsmakten har öppnat eld vid bevakningen av tillträdesrestriktionerna längs gränstängslet och till havs. Dessa våldshandlingar har inte varit urskillningslösa. Migrationsverket bedömer alltså att det för närvarande inte råder väpnad konflikt i Gaza.

Situationen i Gaza präglas av stor politisk instabilitet och oro. Maktförhållandena är sådana att de facto-myndigheterna och rättssystemet inte kan sägas opartiskt värna befolkningens grundläggande mänskliga rättigheter. För närvarande finns det inte någon reell tillgång till myndighetsskydd alls. Situationen får därför anses vara sådan att den ska betecknas som andra svåra motsättningar i enlighet med 4 kap. 2 a § första stycket 1 p. andra ledet utlänningslagen.

3.2 Flyktingar

Frågan om flyktingskap ska alltid prövas först. Vid prövning av flyktingskap ska särskilt beaktas om personen tillhör någon av följande grupper: al-Fatahsympatisörer, personer som samarbetar med Israel eller misstänks för att samarbeta med Israel (s.k. kollaboratörer eller spioner), MR-aktivister och journalister med en uttalat kritisk hållning gentemot Hamas, kvinnor som utsatts för eller riskerar våld i familjen samt HBTQ-personer.

Sökande som gör sannolikt att de av Hamas är misstänkta för inblandning i aktiviteter riktade mot Hamas bör som regel bedömas som flyktingar. Även sökande som gör sannolikt att Hamas tror att de är medlemmar eller anhängare av al-Fatah bör för närvarande i många fall bedömas som flyktingar. Aktuell landinformation beträffande hur relationerna mellan Hamas och al-Fatah utvecklas måste emellertid beaktas inför den bedömningen.

En sökande som gjort sannolikt att han eller hon är eller betraktas som kollaboratör med Israel bör som regel bedömas som flykting.

Homosexualitet är kriminaliserat i Gaza. Homo- och bisexualitet utgör ett socialt tabu. För en sammanställning av landinformation, se Lifos, *Fråga-svar. Palestinska områdena. Situationen för homosexuella*, 2013-12-06. Rättschefens rättsliga ställningstagande angående metod för utredning och prövning av den framåtsyftande risken för personer som åberopar skyddsskäl på grund av sexuell läggning (RCI 03/2011) ska följas.

Även sökande som inte tillhör någon av de nämnda grupperna kan vara flyktingar. Situationen är föränderlig och därför är det vid bedömningen om skyddsbehov alltid är viktigt att beakta relevant landinformation.

3.3 Alternativt skyddsbehövande

Situationen i Gaza är inte sådan att alla som återvänder till området löper en individuell risk att utsättas för sådan behandling som anges i artikel 3 Europakonventionen och artikel 15 b skyddsgrundsdirektivet, så att kriterierna för alternativt skyddsbehov enligt 4 kap 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen är uppfyllda. En individuell prövning ska ske om den sökande gjort sannolikt att han eller hon löper risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

Som anförts ovan bedömer Migrationsverket att det för närvarande inte råder väpnad konflikt i Gaza.

3.4 Övriga skyddsbehövande

Situationen får alltså anses vara sådan att den ska betecknas som andra svåra motsättningar i enlighet med 4 kap. 2 a § första stycket 1 p. andra ledet utlänningslagen.

För att en person ska vara övrig skyddsbehövande enligt detta lagrum krävs ett orsakssamband mellan de övergrepp som personen riskerar att utsättas för och de svåra motsättningarna (se prop. 2004/05:170 s. 274 och prop. 2009/10:31 s. 115 ff). Vid prövningen av sökandes skyddsskäl är det nödvändigt att ta hänsyn till att även svåra motsättningar kan vara av olika grad. Det krävs alltså en individuell prövning med beaktande av aktuell och relevant landinformation.

3.4 Myndighetsskydd

Det finns för närvarande inte tillgång till myndighetsskydd i Gaza.

3.5 Internflykt

På grund av områdets begränsade yta saknas internflyktsalternativ. Eftersom personer, som är registrerade i Gaza inte kan resa in och bosätta sig på Västbanken, utgör Västbanken inget relevant internflyktsalternativ.

3.6 Exklusion

Mot bakgrund av den rådande situationen i Gaza, kan det finnas en risk att asylsökande har gjort sig skyldiga till sådana handlingar som föranleder att de ska uteslutas från att anses som flyktingar, alternativt eller övrig skyddsbehövande med stöd av 4 kap. 2b-2c §§ utlänningslagen.

Medlemmar av såväl al-Fatahs som Hamas säkerhetstjänst och milis, samt andra militanta grupper har gjort sig skyldiga till allvarliga brott mot mänskliga rättigheter. Om en asylsökande har varit en aktiv operativ medlem eller kombattant i en sådan grupp är det viktigt att överväga exklusion. Det bör beaktas att det inte kan uteslutas att tvångsrekrytering förekommer.

Frågan om exklusion måste alltså beaktas i de enskilda ärendena. För vägledning avseende bedömningar i dessa fall hänvisas till rättschefens rättsliga ställningstagande angående beviskravet för exklusion och individuellt ansvar (RCI 02/2011).

3.7 Kvinnor

För kvinnor och flickor är det generellt sett ett starkt normbrott att leva ensamma. Striderna under sommaren 2014 har ökat kvinnors utsatthet.

Dessa omständigheter ska beaktas vid såväl bedömningen av skyddsskälerna som vid bedömningen av om omständigheterna är synnerligen ömmande.

Risken för kvinnor och flickor kan variera i de enskilda ärendena beroende av individuella omständigheter såsom ekonomisk situation, utbildning familj, bostad etc. En individuell bedömning måste därför göras för att bedöma om utsattheten innebär att det finns en konkret risk för förföljelse eller att utsättas för skyddsgrundande behandling eller endast allmänna svårigheter som ska beaktas vid prövning av 5 kap. 6 § utlänningslagen.

3.8 Barn

Den 1 juli 2014 ändrades bestämmelsen i 5 kap. 6 § utlänningslagen (2005:716) och barn får nu beviljas tillstånd om omständigheterna är särskilt ömmande. I samband med ändringen i 5 kap. 6 § utlänningslagen gjordes också ett tillägg i 12 kap. 18 § utlänningslagen för att förtydliga barnrättsperspektivet även i ärenden på verkställighetsstadiet.

Av den redovisade landinformationen framgår att den allmänna humanitära situationen i Gaza är mycket svår. Läget är nu särskilt allvarligt i efterdyningarna efter sommarens strider. Civilbefolkningen får lida stora umbäranden. Säkerhetsläget är inte stabilt och inskränkningarna av mänskliga rättigheter är åtskilliga. Barn är särskilt utsatta. Många av dem saknar tillgång till skolgång och sjukvård. Därtill kommer att blockaden och isoleringen av Gaza, som utgörs av en mycket begränsad yta, drabbar civilbefolkningen hårt. Tidigare arbete med verkställighet av avlägsnandebeslut till Gaza har varit förenat med praktiska svårigheter och olägenheter för den enskilde. Verkställighetssituationen har varit sådan under större delen av tiden sedan 2007.

Med hänsyn till den mycket svåra humanitära situationen i Gaza – särskilt rörande barn – får det för närvarande i regel anses stötande ur ett humanitärt perspektiv att återsända barn dit. I sammanhanget beaktas även att det sedan lång tid varit förenat med praktiska svårigheter och olägenheter att återvända till Gaza. I asylärenden som rör barn från Gaza - och där de åberopade asylskälen inte är tillräckliga – ska en individuell bedömning ske. Efter en sammantagen bedömning torde emellertid uppehållstillstånd kunna beviljas på grund av särskilt ömmande omständigheter enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen i de allra flesta fall.

I sammanhanget bör åter betonas att frågor om behov av skydd enligt 4 kap. 1 – 2 a §§ utlänningslagen, liksom andra huvudgrunder för uppehållstillstånd, noggrant ska prövas innan frågan om tillstånd enligt bestämmelsen om särskilt ömmande omständigheter prövas.

Även i verkställighetsärenden bör barn från Gaza som regel beviljas permanent uppehållstillstånd med stöd av 12 kap. 18 § första stycket 3 utlänningslagen.

Detta avsnitt rör såväl barn utan vårdnadshavare som barn i familj.

3.9 Återvändande

Sedan lång tid är gränsövergången mellan Egypten och Gaza, Rafah, den enda ingång till Gaza som periodvis varit öppen för palestinier som återvänder.

En delegation från Migrationsverket har i slutet av oktober 2014 haft möten med bl.a. företrädare för det egyptiska utrikesdepartementet i Kairo. Enligt de källor som Migrationsverket haft kontakt med förekommer transiteringar i båda riktningar via gränsövergången. Det dagliga säkerhetsläget styr dock vilken trafik som tillåts. Egyptens utrikesdepartement har för Migrationsverket redovisat en handlingsplan beträffande palestinier som vill passera gränsövergången från Egypten. Dessa måste ansöka om en visering/tillstånd för inresa till Egypten. Därefter görs en individuell prövning i varje enskilt ärende. Palestinas ambassad i Egypten eskorterar och bistår palestinier som reser genom Egypten och behöver hjälp att ta sig till Gaza.

Frågan om egyptiska myndigheter i praktiken kommer att bevilja några viseringar för återvändande palestinier är alltså oklar. Såvitt Migrationsverket känner till har det inte beviljats några viseringar för transit över Egypten sedan drygt ett år tillbaka. Det som talar för att viseringar kommer att beviljas är att det finns en fastställd ordning som innefattar att Palestinas ambassad i Egypten tar ett större ansvar för palestinier som transiterar. Det som talar emot att viseringar kommer att beviljas är det allmänna säkerhetsläget i norra Sinai och Rafahområdet och den egyptiska rädslan för ytterligare terroristattacker. Säkerhetsläget kan komma att påverka persontrafiken över gränsen under en längre tid.

Inhämtad landinformation i kombination med oklarheten gällande den praktiska tillämpningen innebär att det krävs en individuell bedömning av frågan om verkställighetshinder. Vid den individuella bedömningen uppkommer först frågan om uppehållstillstånd kan beviljas enligt 12 kap. 18 § första stycket 2 utlänningslagen. Därefter görs en prövning enligt 12 kap. 18 § första stycket 3 utlänningslagen. För dem som har sökt uppehållstillstånd på nytt efter ett preskriberat avlägsnandebeslut ska verkställighetsproblem och lång vistelsetid beaktas inom ramen för prövningen enligt 5 kap. 6 § utlänningslagen. I all prövning ska även artikel 8 i Europakonventionen beaktas.

Prövning av verkställighetsfrågan i grundärendet (innan beslut fattas om avlägsnande)

Landinformationen samt osäkerhet om den praktiska tillämpningen för återvändande i kombination med Migrationsöverdomstolens praxis i MIG 2008:38, medför i praktiken att det i den initiala grundprövningen inte går att fastställa att det finns ett praktiskt verkställighetshinder som medför att uppehållstillstånd kan beviljas. En individuell prövning måste göras efter avlägsnandebeslutet vunnit laga kraft.

Prövning av verkställighetsfrågan efter beslut om avlägsnande till Gaza fattats.

För att uppehållstillstånd ska kunna beviljas på grund av ett praktiskt verkställighetshinder enligt bestämmelsen krävs att den enskilde har gjort sin identitet och hemvist sannolik. Det krävs också att han eller hon gjort försök att undanröja verkställighetshinder för att återvända till hemlandet.

Ofta uppkommer bevissvårigheter för den som vidtar åtgärder på egen hand. Migrationsverket föreslår därför att ansökan om visering görs via svenska myndigheter (Migrationsverket, Polisen eller Sveriges ambassad i Kairo).

När en person styrker att han eller hon sökt visering med tillräckligt viseringsunderlag och fått avslag på ansökan eller efter rimlig tid inte fått något svar alls, får personen i allmänhet ha bevisat att det i det enskilda ärendet föreligger ett praktiskt verkställighetshinder. Att söka visering via en svensk myndighet hjälper personen att styrka att en fullständig viseringsansökan gjorts utan framgång.

Om det inte finns särskild anledning att tro att just det individuella verkställighetshindret är tidsbegränsat eller det föreligger annan särskild anledning att tidsbegränsa beslutet ska beslutet om uppehållstillstånd vara permanent.

Särskilt för bedömningen av lång vistelsetid

Möjligheten att för vuxna bevilja uppehållstillstånd enligt 5 kap.

6 § utlänningslagen på grund av lång vistelsetid är enligt

Migrationsöverdomstolens praxis mycket begränsad. Möjligheten att för vuxna bevilja uppehållstillstånd eftersom det finns annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas (12 kap. 18 § första stycket 3 andra ledet utlänningslagen) torde därmed också vara mycket begränsad.

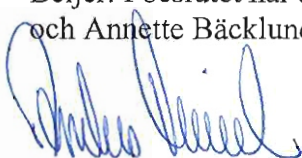
Även om Migrationsöverdomstolen i praxis visat att utrymmet för att bevilja uppehållstillstånd till vuxna är snävt så har domstolen 2012 (MIG 2012:13) lämnat ett visst utrymme genom att inkludera artikel 8 i Europakonventionen i prövningen. Vid prövning av preskriberade avlägsnandebeslut och vid prövning av särskild anledning när en person vistats länge i Sverige ska därför en proportionalitetsbedömning göras enligt artikel 8 i Europakonventionen. Vid denna proportionalitetsbedömning ska särskilt beaktas alla de sociala och kulturella band som en person kan ha i ett samhälle. Av detta följer också att den sammanlagda tid under vilken personen i fråga vistats i landet får betydelse på så sätt att en lång vistelsetid kan innebära att personen hunnit skaffa sig starka band till landet.

Proportionalitetsbedömningen enligt artikel 8 i Europakonventionen kräver att all vistelsetid ska bedömas. I Migrationsöverdomstolens domar rörande lång vistelsetid har det i huvudsak handlat om personer som ska återvända till länder dit det går att återvända.

Situationen i Gaza är i detta sammanhang unik eftersom det under långa perioder (juni 2007 – sommaren 2009 samt augusti 2013 – november 2014) varit i stort sett omöjligt för palestinier att resa över Rafahs gränsövergång. Under andra perioder (sommaren 2009 – maj 2011) har det varit mycket svårt för palestinier att erhålla visering och resa över Rafahs gränsövergång. När det gäller personer som vistats i Sverige under lång tid med lagakraftvunna avlägsnandebeslut bör i proportionalitetsbedömningen därför särskild vikt läggas vid sådan anpassning som ägt rum under legal vistelsetid, men också anpassning som skett utanför legal vistelsetid när den enskilde medverkat i verkställighetsarbetet, t.ex. genom att söka visering, samt också tid under vilken det varit praktiskt omöjligt eller mycket svårt att återvända.

Ett uppehållstillstånd som efter proportionalitetsbedömning beviljas enligt 5 kap. 6 § respektive 12 kap. 18 § utlänningslagen för dessa personer bör i normalfallet vara permanent.

Detta rättsliga ställningstagande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av stabsjuristen Helene Hedebris och rättschefen Fredrik Beijer. I beslutet har även deltagit verksamhetscheferna Monika Wendleby och Annette Bäcklund samt operativa chefen Mikael Ribbenvik.

Anders Danielsson
Generaldirektör

Bilagor:

1. Gällande rätt
2. Lifos landbedömning gällande Gaza

Bilaga 1 till RCI 17/2014**1. Gällande rätt****1.1 Tillämpliga lagrum**

4 kap. 1 § utlänningslagen har följande lydelse.

Med flykting avses i denna lag en utlänning som

- befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och
- inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd.

Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot förföljelse från enskilda.

Som flykting ska även anses en utlänning som är statslös och som

- av samma skäl som anges i första stycket befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort, och
- inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, återvända dit.

Av 2 b § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som flykting. *Lag (2009:1542)*.

4 kap. 2 § utlänningslagen har följande lydelse.

Med alternativt skyddsbehövande avses i denna lag en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att

1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och
2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd.

Första stycket 1 gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper sådan risk som där avses eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlänningen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda.

Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

Av 2 c § följer att en utlänning som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande.

4 kap. 2 a § utlänningslagen har följande lydelse.

Med övrig skyddsbehövande avses i denna lag en utlännings som i andra fall än som avses i 1 och 2 §§ befinner sig utanför det land som utlänningsen är medborgare i därför att han eller hon

1. behöver skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan att utsättas för allvarliga övergrepp, eller
2. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökatastrof.

Första stycket 1 gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningsen löper sådan risk som där avses eller om dessa inte kan antas erbjuda trygghet mot att utlänningsen utsätts för sådan risk genom handlingar från enskilda.

Första och andra styckena gäller även för en statslös utlännings som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort.

Av 2 c § följer att en utlännings som omfattas av denna paragraf i vissa fall är utesluten från att anses som övrig skyddsbehövande.

Enligt artikel 2 e i Skyddsgrundsdirektivet (2 f i det omarbetade direktivet) är en person alternativt skyddsbehövande om det finns grundad anledning att förmoda att personen i hemlandet skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15.

Artikel 15 i Skyddsgrundsdirektivet definierar allvarlig skada. Med allvarlig skada förstås:

- a) dödsstraff eller avrättning, eller
- b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller
- c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.

1.2 Relevant internationell praxis

I EU-domstolens dom den 17 februari 2009 i mål C-465/07 (Elgafaji) ansåg domstolen att när våldet är så urskillningslöst och så allvarligt att det finns grundad anledning att förmoda att en civilperson genom sin blotta närvaro där skulle löpa en verklig risk att utsättas för det, anses det föreligga ett personligt hot mot sökandens liv, även om det inte föreligger något specifikt hot mot sökanden.

Om våldet inte är så generellt urskillningslöst och så allvarligt att en civilperson bara genom att vistas i det berörda området löper en verklig risk att utsättas för våldet ska det enligt Elgafaji-domen göras en mera ingående individuell prövning. Vid denna prövning ska konfliktnivån bedömas på så sätt att ju lägre konfliktnivån är, desto högre krav ställs på den sökandes individuella utsatthet för att vederbörande ska komma i åtnjutande av alternativt skydd.

EU-domstolen anger vidare att följande omständigheter kan beaktas vid den individuella bedömningen av en ansökan om alternativt skydd:

- Det urskillningslösa våldets geografiska utbredning samt den sökandes verkliga destination om han eller hon återsänds till det aktuella landet.
- Huruvida det i förekommande fall finns en allvarlig indikation på att en verklig risk av den typ som avses i artikel 4.4 i direktivet föreligger. Om det föreligger en sådan indikation kan kravet på urskillningslöst våld för att komma i åtnjutande av alternativt skydd sänkas.

I Europadomstolens avgörande *Sufi och Elmi mot Storbritannien* (Europadomstolens dom den 28 juni 2011 i mål 8319/07 och 11449/07) uttalar sig domstolen om frågan om generellt våld och tillämpligheten av artikel 3 i Europakonventionen. Vidare anger domstolen en rad kriterier som är avgörande för att bedöma intensiteten och nivån av våld.

Dessa kan tjäna som vägledning vid bedömningen av risken att utsättas för allvarlig skada. Dessa indikatorer är: 1. Tillämpar parterna i konflikten en metod eller taktik som ökar risken för civila offer eller utgör civila en direkt måltavla; 2. Är nämnda metoder eller taktik vanligt förekommande; 3. Är striderna lokala eller utbredda; 4. I vilken omfattning har civila dödats, skadats eller tvingats till flykt eller internflykt.

EU-domstolens dom den 30 januari 2014 i C-285/12 (*Diakité*). EU-domstolen uttalar att begreppet ”intern väpnad konflikt” i artikel 15 c Skyddsgrundsdirektivet ska definieras som en situation där de reguljära styrkorna i en stat konfronterar en eller flera väpnade grupper eller där två eller flera väpnade grupper drabbas samman. Det ställs inga särskilda krav på intensiteten i konflikten eller varaktigheten av den och heller inga krav på de väpnade gruppernas organisering, utan det räcker att det föreligger urskillningslöst våld.

1.3 Allmänt om prövningen av internationellt skyddsbehov

Bedömningen av om det finns ett skyddsbehov ska vara framåtsyftande. Vid en individuell prövning är det viktigt att bland annat beakta aktuell och relevant landinformation som kan indikera att vissa individer eller grupper typiskt sett är särskilt utsatta.

Migrationsverket har först att pröva om den sökande är att betrakta som flykting vid en individuell bedömning av de anförda skyddsskälerna enligt 4 kap. 1 § utlänningslagen. Vid en sådan prövning är det viktigt att bland annat beakta aktuell och relevant landinformation som beskriver den rådande situationen i ett land och som kan indikera att vissa individer eller grupper typiskt sett är särskilt utsatta. I anslutning till denna prövning måste det rättsliga ställningstagandet angående flykting- och skyddsbehovsbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper (RCI 11/2009) uppmärksammas.

Av detta ställningstagande framgår bl.a. att enbart tillhörigheten till en grupp kan grunda rätt till asyl, om det förekommer en generell och systematisk förföljelse mot medlemmarna av gruppen i landet eller del av landet. En grupp tillhörighet kan också få betydelse vid prövningen på så sätt att om den sökande tillhör en särskilt utsatt grupp behöver inte de individuella skälen vara lika starka som annars för att sökanden ska anses ha gjort sannolikt att han eller hon är i behov av skydd. Den allmänna utsatthet som föreligger på grund av grupp tillhörigheten kan alltså göra det lättare för sökanden att uppfylla sin bevisbörda.

Migrationsverket har därefter att pröva om sökanden är alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen, vilken överensstämmer med artikel 3 i Europakonventionen om de mänskliga fri- och rättigheterna och artikel 15 b skyddsgrundsdirektivet. I enlighet med Europadomstolens uttolkning av artikel 3. är en förutsättning för att bevilja skydd med stöd av 4 kap. 2 § första stycket 1 p. första ledet utlänningslagen att det föreligger ett individuellt skyddsbehov. I enlighet med Europadomstolens praxis kan denna ha sin grund i generellt våld, personliga omständigheter kopplade till sökanden eller en kombination av dessa två förhållanden, se vidare avgörandet Sufi och Elmi.

Vid prövning av skyddsbehov enligt 4 kap. 2 § första stycket 1 p. andra ledet utlänningslagen ska Migrationsverket pröva om det råder väpnad konflikt enligt Diakité-domen, se vidare bilaga 1. Det aktuella våldet i konflikten ska vidare vara "urskillningslöst" för att artikel 15 c och därmed även skyddsbehov enligt 4 kap 2 § utlänningslagen ska komma ifråga. Urskillningslöst våld innebär att våldet riktas mot människor utan hänsyn till deras situation. Att våldet är urskillningslöst betyder inte att samtliga personer i det berörda området löper risk att drabbas av det enbart genom att vistas där.

I avgörandet Sufi och Elmi mot Storbritannien anger domstolen en rad kriterier som är avgörande för att bedöma intensiteten och nivån av våld.

I avgörandet Elgafaji uttalade domstolen att ju högre grad och intensitet av urskillningslöst våld, desto lägre krav ställs på de individuella hoten mot sökanden.

Därefter har verket att pröva om sökanden är övrig skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 a § utlänningslagen. Förarbetena (prop. 2004/05:170 s. 274) ger en viss ledning i frågan om det råder svåra motsättningar utan att det föreligger en väpnad konflikt.

Med svåra motsättningar avses bl.a. politisk instabilitet i hemlandet där maktförhållandena är sådana att rättssystemet inte opartiskt värnar befolkningens grundläggande mänskliga rättigheter.

Det kan röra sig om en konflikt mellan olika befolkningsgrupper, mellan en grupp i en del av landet och statsmakten eller mellan å ena sidan staten eller en befolkningsgrupp i landet och å andra sidan en annan stat, men utan att konflikten är väpnad.

Andra svåra motsättningar tar till skillnad från väpnad konflikt enligt 4 kap. 2 § första stycket 1p. andra ledet utlänningslagen sikte på en situation där motsättningarna i landet (eller del av detta) tar sig andra uttryck än en väpnad konflikt. Detta utesluter inte att våldshandlingar kan förekomma t.ex. genom begränsade skärmytslingar mellan soldater och företrädare för motståndsgupper eller vid väpnade attacker mot myndighetsobjekt utan att våldet är urskillningslöst. För närmare vägledningen om vilka rättsliga överväganden som bör göras för skyddsbedömningen vid väpnad konflikt och gränsdragningen mot bestämmelsen om andra svåra motsättningar, se RCI 12/2014.

Enligt en sedan länge accepterad princip inom den internationella flyktingrätten anses en person inte vara flykting om han eller hon kan få ett effektivt skydd i någon del av hemlandet och alltså har ett internt flyktalternativ.

Frågan om eventuellt uteslutande från att anses som flykting, alternativt eller övrig skyddsbehövande enligt 4 kap. 2b och 2c §§ utlänningslagen ska beaktas i de enskilda ärendena.

1.4 Praktiska verkställighetshinder och 5 kap 6 § samt 12 kap 18 § utlänningslagen

Av 5 kap 6 § utlänningslagen framgår att om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund, får tillstånd beviljas en utlänning om det vid en samlad bedömning av utlänningens situation finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige. Vid bedömningen ska utlänningens hälsotillstånd, anpassning till Sverige och situation i hemlandet särskilt beaktas.

För barn får uppehållstillstånd enligt första stycket beviljas om omständigheterna är särskilt ömmande.

Av 12 kap 18 § utlänningslagen framgår bl.a. följande. Om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att 1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 §, 2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller 3. det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas, får Migrationsverket, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd. Finns det endast ett tillfälligt hinder mot verkställighet, får verket bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Barn får beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket 3 även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer.

Migrationsöverdomstolen har i flera avgörande gett instruktioner för bedömningen av frågor om verkställighetshinder.

I Migrationsöverdomstolens dom den 3 april 2007 (MIG 2007:15) anges bl.a. följande. Vid bedömningen av om synnerligen ömmande omständigheter föreligger på grund av anpassning till Sverige genom lång vistelsetid kan, åtminstone avseende en vuxen sökande, endast beaktas tid då sökanden befinner sig lagligt i landet. Vidare måste, för att tiden skall kunna beaktas, även eventuell tidsutdräkt under en laglig vistelse i Sverige bero på omständigheter utanför utlännings kontroll.

Migrationsöverdomstolen har i dom den 3 januari 2008 (MIG 2008:38) anført bl.a. följande. Att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut har vunnit laga kraft är inte nödvändigt för att verkställighetshinder skall kunna beaktas. Av förarbetena till 5 kap. 6 § utlänningslagen framgår att verkställighetshinder kan beaktas vid den samlade bedömningen av om synnerligen ömmande omständigheter föreligger. Det är den enskilde som har att visa att förutsättningarna för uppehållstillstånd är uppfyllda (jfr MIG 2006:1). A har som grund för uppehållstillstånd uppgett att han inte kan få någon sponsor, vilket krävs för inresa till Saudiarabien, och att beslutet om utvisning därför är omöjligt att verkställa. Det framgår emellertid inte av utredningen i målet att A gjort något försök att erhålla en sponsor och något försök att verkställa utvisningen har ännu inte gjorts. Det är således inte visat att det finns något konkret verkställighetshinder som skulle kunna beaktas vid den samlade bedömningen av om synnerligen ömmande omständigheter föreligger.

Migrationsöverdomstolen har i dom den 28 september 2012 (MIG 2012:13) angett följande. Vid prövningen av om det föreligger sådana ömmande omständigheter att en utlänning bör få stanna i Sverige på grund av sin anpassning till landet måste även rätten till privatliv enligt artikel 8 i Europakonventionen beaktas. Detta innebär att svenska myndigheter och domstolar vid prövningen ska ta hänsyn till alla de sociala och kulturella band som en person kan ha i ett samhälle. Därav följer också att den sammanlagda tid under vilken personen i fråga vistats i landet får betydelse på så sätt att en lång vistelsetid kan innebära att personen hunnit skaffa sig starka band till landet. Det saknar då i och för sig betydelse om vistelsetiden är illegal eller infaller under tid före den aktuella ansökan om uppehållstillstånd. Sådana aspekter får dock vägas in vid den proportionalitetsbedömning som alltid måste ske enligt artikel 8. Vid proportionalitetsbedömningen i det aktuella fallet konstaterar domstolen att även om A har vistats i Sverige i elva år har det varit en vistelse som så gott som hela tiden har varit föremål för prövning eller under lång tid varit illegal. Med hänsyn till att han är född och uppvuxen i Irak och att han kom till Sverige först när han var 25 år får han ändå anses ha starka band dit.

Sammantaget finner Migrationsöverdomstolen också att statens intresse av att förebygga oordning och upprätthålla respekten för utlänningslagstiftningen väsentligt överväger A:s intresse av skydd för sitt privatliv. Utvisningen av A kan således inte anses oproportionerlig enligt artikel 8 i Europakonventionen.

I MIG 2014:9 har Migrationsöverdomstolen prövat kombinationen av åberopat verkställighetshinder och lång vistelsetid. Den kubanska medborgaren anförde att han har vistas i Sverige i drygt fem år, var ekonomiskt självförsörjande genom arbete och näringsverksamhet, hade tagit banklån, hade egen bostad, talar flytande svenska, hade uppdrag som kontaktperson i olika kommuner, var aktiv i en förening och hade tagit svenskt körkort. Dessa omständigheter avseende hans anpassning till Sverige har inte ansetts vara av sådan tyngd, vare sig enskilt eller sammantaget, att han har rätt till uppehållstillstånd med stöd av 5 kap. 6 § första stycket utlänningslagen. Gällande frågan om praktiskt verkställighetshinder i detta fall konstaterar Migrationsöverdomstolen att han inte gjort tillräckligt för att visa att han inte kan återvända.

Migrationsöverdomstolen prövade den 19 mars 2010 (UM 8638-08) frågan om ett tillfälligt praktiskt verkställighetshinder mot Gaza ska medföra att personen beviljas uppehållstillstånd. Vid prövningstillfället hade det praktiska verkställighetshindret varat i cirka två år men var på väg att upphöra. Migrationsöverdomstolen konstaterade att det inte fanns grund för att bevilja uppehållstillstånd. Det finns en skiljaktig mening i domen. Den skiljaktiga domaren ansåg att ett tidsbegränsat uppehållstillstånd borde ha beviljats vid underinstansernas prövning eftersom det vid denna tidpunkt funnits praktiskt verkställighetshinder under lång tid och det inte fanns någon egentlig prognos för när verkställighetshindret kunde komma att upphöra.

1.5 Flyktingstatusförklaring och resedokument för statslösa

Se rättschefens kommentar från den 15 maj 2013 gällande flyktingstatusförklaring och resedokument till palestinier.

1.6 Exklusion

För vägledning avseende bedömningar i dessa fall hänvisas till rättschefens rättsliga ställningstagande angående beviskravet för exklusion och individuellt ansvar (RCI 02/2011). Se även MIG 2011:24 och MIG 2012:14. Ledning för tolkning av bestämmelsen kan vidare hämtas från UNHCR:s handbok p 147-163 och UNHCR:s riktlinjer om uteslutning från flyktingskap. Se även UNHCR:s 2003 "Guidelines on International Protection: the Internal Flight or Relocation Alternative within the context of Article 1 A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the States of Refugee".

Lifos landbedömning gällande Gaza

Nedanstående landinformation har inhämtats för att rättschefen ska kunna göra en bedömning vid det rättsliga ställningstagandet. Vid en senare prövning måste kontroll göras av landinformation för att kunna erhålla aktuell och relevant information till beslutet.

1. Bakgrund/säkerhetsläge

Säkerhetsläget i de palestinska områdena påverkas dels av avsaknad av framsteg i den övergripande "fredsprocessen" mellan Israel och palestinierna, innebärande fortsatt israelisk ockupation av Västbanken och Gazaremsan (gränser och säkerhetszoner till lands, till havs och lufrummet)¹, dels av det fortsatta spända förhållandet mellan de dominerande palestinska aktörerna al-Fatah, som politiskt dominerar den palestinska myndigheten (PA) på Västbanken, och Hamas, som sedan 2007 till dags dato kontrollerar Gazaremsan. I och kring Gazaremsan är säkerhetsläget särskilt instabilt pga. regelbundna militära skärmytslingar mellan den israeliska försvarsmakten (IDF), främst flygvapnet (IAF), och Hamas jämte andra militanta palestinska organisationer som utsätter både IDF och civila israeliska områden för raketbeskjutning.²

Efter att Hamas i samband med Syrienkrisen distanserat sig från Assadregimen i Syrien förlorade man [temporärt] stödet från Iran.³ Efter att Egyptens president Muhammed Mursi avsattes från makten den 30 juni 2013 och det Muslimska brödraskapets aktiviteter förbjöds, förlorade Hamas sin starkaste bundsförvant i närregionen, vilket bidragit till att isolera rörelsen politiskt. Vidare har den egyptiska militärens insatser mot terrorverksamhet på Sinaihalvön resulterat i stängning av hundratals tunnlar som inneburit en ekonomisk livlina för Gazaremsans befolkning och betydande skatteinkomster för Hamas,⁴ i väntan på mer omfattande och kontinuerlig öppning av Rafah officiella gränsövergång till Egypten.

I detta trängda läge har Hamas bedömt att försoning med al-Fatah är vägen ur kris och isolering. Efter förhandlingar enades parterna den 23 april 2014 om en överenskommelse som ska lägga grunden för försoning, att tillsätta en palestinsk samlingsregering och att fria val på de palestinska områdena ska utlysas sex månader efter att regeringen godkänts av det palestinska parlamentet.

¹ J.fr. OCHA OPT, 'Gaza Strip - Access and Closure', December 2012, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_access_and_closure_map_december_2012.pdf.

² Lifös, 'Västbanken & Gaza - säkerhet/myndighetsskydd', 2013-02-22.

³ The Telegraph, 'Iran cuts Hamas funding over Syria', 2013-05-31; Kotsev, Viktor, Sada, 'Hamas loses ground', 2013-12-03.

⁴ Aljazeera, 'Egypt tunnel closure cost Gaza millions', 2013-10-27; Keshner, Isabel, NYT, 'As Gaza Tunnels Closed, Hamas lost Cash, Israeli Official Say', 2014-01-30; The Daily Star Lebanon, 'Egypt destroys 1,370 Gaza smuggling tunnels, army', 2014-03-12.

Israel reagerar negativt på nyheten. Premiärminister Benjamin Netanyahu meddelar att al-Fatahs president Mahmoud Abbas måste välja mellan fred med Israel eller försoning med Hamas. Samma dag bombar israeliskt stridsflyg norra Gazaremsan. Sex personer skadas.⁵

Den 22 juni svärs övergångsregeringen in av PA president Mahmoud Abbas. Regeringen, som visserligen i huvudsak består av teknokrater, blir ett bakslag för Hamas som helt saknar representation. Hamasmiliser befarar också att återkomsten av al-Fatahs säkerhetstjänst till Gazaremsan kan leda till hämndaktioner för tidigare stupade medlemmar under Hamas-Fatahkonflikten 2006-2007. Tusentals av Hamas statsanställda ser försoningen som ett hot mot deras fortsatta anställning, andra är oroliga för utebliven lön. Farhågorna besannas när PA vägrar betala utlovade löner. Protester bryter ut när tusentals tjänstemän försöker storma banker.⁶

Situationen eskalerar som värst när tre israeliska tonåringar försvinner från en israelisk bosättning den 12 juni. I sökandet efter de försvunna ungdomarna, som nu tros vara kidnappade av Hamas, genomför IDF en omfattande kampanj mot misstänkta Hamasmedlemmar på Västbanken. Hundratals Hamasanhängare grips, bland annat ett femtiotal före detta fångar som tidigare släppts 2011 i fångutväxling mot den israeliske soldaten Gilad Shilat. Den 30 juni påträffas de kidnappade tonåringarnas kroppar. Dagen efter bombar israeliskt flygvapen ett trettiotal mål i Gaza. För att hämnas de mördade tonåringarna kidnappas och mördas en palestinsk tonåring i Jerusalem den 2 juli 2014. Mordet utlöser en våg av våldsamma protester bland palestinier.

Den 3 juli skjuts ett tjugotal raketer mot bosättningar i södra Israel från Gaza. Den 7 juli dödas sex medlemmar av Hamas militära gren, Izz ad-Din al-Qassam i ett israeliskt luftangrepp. Som vedergällning blir Israel utsatt för ett omfattande raketangrepp från Gaza. Den 8 juli tillkännager IDF att man startat operation "Skyddande egg" för att tysta Hamas raketer, och för att förstöra smugglingstunnlar, vapenlager samt milisledarnas bostäder.⁷ Därmed inleds en drygt sju veckor lång luft- och markoffensiv mot Gazaremsan.

Båda parter anklagas för brott mot folkrätten och för överträdelser mot civilbefolkningen, Israel för sina oupphörliga och intensiva attacker mot civila mål, och Hamas för att ha utnyttjat civilbefolkningen som mänskliga sköldar och urskillningslöst avfyrar raketer mot den israeliska civilbefolkningen. Israelisk militär attackerar mer än 5,000 mål inne i Gaza.

⁵ Thrall, Nathan, London Review of Books, 'Hamas Chances'; Brown, Hayes, The Thinking Progress, 'Timeline: The Month That Brought Gaza To The Breaking Point', 2014-07-14.

⁶ Finland Times, 'Gaza banks close down as employees strike over salary delay', 2014-06-06; Ma'an News Agency, 'Gaza Govt institutions on strike to protest salary delay', 2014-06-24.

⁷ Thrall, Nathan, London Review of Books, 'Hamas Chances'; Brown, Hayes, 2014-07-14.

IDF uppger att man med flygblad förvarnat Gazaborna om attackerna och att målen är avskjutningsramper för raketer, smugglingstunnlar och bostäder tillhörande milisledare. Hamasmilsen rapporteras ha avfyrat 4,500 raketer och granater från Gaza under konflikten,⁸ de allra flesta mot södra Israel. Över 2000 palestinier, varav över 70 procent civila, dödades och ca 11,000 skadades. 18,000 förstörda bostäder innebär 108,000 människor utan tak över huvudet.⁹ På israelisk sida har 66 soldater och sex civila dödats.

FN:s råd för mänskliga rättigheter har tillsatt en oberoende kommission för att utreda misstänkta MR-brott och överträdelser begångna av parterna i konflikten.¹⁰ Utredningen förväntas bli klar i mars 2015.¹¹

Den 26 augusti, efter flera veckors indirekta förhandlingar och ett flertal brutna vapenvilor, kommer parterna överens om ett icke tidsbegränsad eldupphörsavtal under egyptisk medling. Vapenvilan liknar i stora delar det avtal som slöts i november 2012. Både Israel och Egypten gör utfästelser om att lätta på blockaden mot Gazaremsan, att öppna gränser för leverans av humanitär hjälp och byggmaterial. Gazaremsans fiskevatten ska utökas till sex nautiska mil istället för dagens tre. Både Israel och Egypten begär samtidigt garantier från Hamas om att få bukt på vapensmuggling till Gaza. Vidare samtal ska återupptas efter en månad, bl.a. rörande Hamas krav om öppning av hamn och flygplats i Gaza samt frigivning av fångar, och Israels tidigare krav på avväpning av Hamas och andra väpnade grupper i Gaza. Vidare avser man diskutera Egyptens eventuella normalisering av trafiken vid gränsövergången i Rafah. Viktigt att notera i sammanhanget är palestinska myndighetens roll. Egypten ställer som krav att PA ska bevaka och kontrollera att Hamas håller sig till vapenvilan och att PA framöver övervakar gränsgången vid Rafah.¹²

Vapenvilan ser ut att hålla. I slutet av september återupptog al-Fatah och Hamas försoningssamtal i Kairo. Parterna har nu enats om att återgå till en samlingsregering i Gaza. Enligt rapportering har Hamas och al-Fatah enats om "samtliga punkter" i förhandlingarna. Samlingsregeringen ska omedelbart ta över kontrollen över Gaza.¹³

⁸ Svenska Dagbladet, 'Skolstart i skuggan av Gazakriget', 2014-09-03.

⁹ OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)'.

¹⁰ UN News Center, 'UN Rights Council appoints members of commission to investigate purported Gaza violations', 2014-08-11.

¹¹ Nebehay, Stephanie, Reuters, 'U.N. names panel to investigate war crimes in Gaza; Israel slams it', 2014-08-11.

¹² The Guardian, "Gaza ceasefire: Israel and Palestinians agree to halt weeks of fighting", 2014-08-26.

The Jerusalem Post, 'Report: Egypt reach new agreement on cease-fire deal in Gaza'.

¹³ Middle East Eye, 'Hamas, Fatah make "breakthrough" in unity talks', 2014-09-25

Netanyahu har förlorat stöd bland israelerna. Splittringar i regeringen har också blivit tydligare. Mest upprörda är lokalpolitikerna i de städer som drabbas av raketbeskjutningen, för dem är avtalet om eldupphör en kapitulation till terrorism. Konflikten har kostat Israel 2,5 miljarder USD.¹⁴

Hamasledarnas ökade intresse av att stärka sin makt har lett till minskat intresse för den väpnade kampen. Många gräsrotsaktivister har anslutit sig till mindre, och mer radikala grupper, för att fortsätta kampen på egen hand. Frågan är om Hamas har resurser och inflytande att hålla tillbaka dessa krafter.¹⁵

Hamas väpnade gren, Izz ad-Din al-Qassams stridskapacitet har också vingsklippts i den senaste konflikten. Tre högt uppsatta ledare dödades i en attack i Rafah den 21 augusti. Israel har också medvetet attackerat och förstört bostäder tillhörande milisledare. Stora delar av milisens vapenlager har förstörts. Det kommer att bli svårt att ersätta förlusterna under al-Fatahs och Egyptens vakande öga.¹⁶

Al-Fatahs återkomst till Gaza lär också skapa nya spänningar. I eldupphöravtalet från den 26 augusti ställer Egypten krav om att mobilisera al-Fatahs säkerhetsstyrkor på Gazaremsan och att PA ska överta kontrollen av Rafah gränsövergång. Fatahs närvaro skulle ses som en normalisering för många boende i Gaza och skulle bidra till att säkerställa att området får efterlängtnade resurser att återbygga samhället, men detta skulle ske på bekostnad av Hamas, vilket i sin tur bäddar för konfrontationer¹⁷.

Vapenvilaavtalet har också skapat interna spänningar inom Hamas. Misstron mot avtalet och överenskommelsen om en ny samlingsregering har tvingat ledningen till en svår balansgång; att lätta den ekonomiska blockaden genom externt samarbete med Egypten och samlingsregeringen, och samtidigt säkerställa organisationens interna mål om en fortsatt kamp mot ockupationsmakten.¹⁸

I likhet med vapenvilan är relationen mellan Hamas och al-Fatah bräcklig. Al-Fatah beskyller Hamas för att ha förlängt konflikten genom att ihärdigt framhärda i sina krav.

¹⁴ Middle East Eye, 'Israel: Gaza offensive cost more than \$2.5bn', 2014-09-03.

¹⁵ Abu Adnan, Amer, al-Monitor, 'Hamas reconciles with Gaza Salafists', 2013-11-05; Abu Adnan, Amer, al-Monitor, 'Salafists betrayed by Hamas moderate stance', 2013-02-06.

¹⁶ Schulman, Mark, Newsweek, 'How Long Before Hamas realizes it Lost the War?', 2014-09-08.

¹⁷ Abu Amer, Adnan, al-Monitor, 'Hamas wary of international push for PA return to Gaza', 2014-08-25

¹⁸ Sada, 'Hamas After the Ceasefire' 2014-09-25

¹⁹ I ett uttalande i början av september kritiserade PA presidenten, Mahmoud Abbas, Hamasledningen för att motverka försoningsavtalet genom att bilda en egen skuggregering.²⁰ På Västbanken har de spända relationerna yttrat sig i arresteringar av Hamasanhängare i samband med firandet av vapenvilan.

Därtill kommer den centrala frågan om avvapning av milisgrupper i Gaza. Frågan är kopplad till det väpnade motståndet och den israeliska ockupationen. Att avväpna motståndet innan ockupationen upphävs är den största stötestenen i fredsförhandlingar och ett närmande till en två-statslösning. Frågan är kanske en av de få saker som förenar Hamas och al-Fatah.²¹

En vecka efter avtalet om vapenvila trädde i kraft konfiskerade Israel 400 hektar mark i närheten av Betlehem på Västbanken i den största markexproprieringen på trettio år.²²

Lifos analys:

Vapen vilan ser för närvarande ut att hålla. Även om vapenvilan innebär en andhämtning, utgör den inte en lösning på konfliktens kärnfrågor. Blockaden består och Hamas krav på att bygga en hamn och öppna flygplatsen ska förhandlas i särskild ordning. Detsamma gäller för Israels krav att avväpna de väpnade grupperna på Gazaremsan. Dessa förhandlingar måste för att bli framgångsrika knytas till återupptagna fredsförhandlingar mellan Israel och palestinierna om den israeliska ockupationen av Västbanken och östra Jerusalem samt upprättandet av en palestinsk stat. Det finns lite som talar för ett reellt närmande mellan parterna, och att kärnfrågorna kommer att lösas inom överskådlig tid.

Även om bägge parter vill utropa sig som segrare finns inga vinnare. Israel har trots sin militära överlägsenhet, och upprepade militära operationer sedan 2006, inte lyckats avväpna Hamas. Israel kommer inte heller att ge efter till Hamas krav om upphävandet av blockaden så länge deras motkrav om att avväpna milisgrupperna inte är löst. Under tiden kvarstår risken för att nya stridigheter blossar upp.

För Hamas del har sju år i regeringsställning visat sig bli en stor utmaning. En av de största käpparna i hjulet har varit omvärldens vägran att erkänna och respektera det demokratiska val som förde Hamas till makten. Samtidigt har de gräsrotsnära Hamasledarna fått smak för makt och livsstil finansierad av inkomster från ett nätverk av tunnlar till Egypten. Intresset för den väpnade kampen har således minskat.

¹⁹ Abu Amer, Adnan, al-Monitor, 'Unity government at crossroads as Hamas-Fatah bicker', 2014-09-04.

²⁰ Yan, Holly, Khdder, Karim, CNN, 'Tension grows between Palestinian authority and Hamas', 2014-09-08; The Daily Beast, 'Hamas, Abbas Slam Each Other', 2014-09-08.

²¹ Abou Jalal, Rasha, al-Monitor, 'Gazans reject Israel's calls to disarm', 2014-09-02.

²² Al-Jazeera, 'Israel seize 400 hectares of West bank land', 2014-09-01.

Detta har i sin tur drivit fler gräsrotsaktivister att ansluta sig till mindre, och mer radikala grupper, för att fortsätta kampen på egen hand. Frågan är om Hamas har kapacitet och inflytande att hålla tillbaka dessa grupper.

Relationerna mellan Hamas och al-Fatah är spända och det finns risk för konfrontationer mellan grupperna när al-Fatah, i enlighet med vapenvilaavtalet, återvänder till Gaza. Vapenvilaavtalet och överenskommelsen om en ny samlingsregering lär också skapa interna spänningar inom Hamasledningen men också organisationens relation till Izz ad Din al-Qassam.

2. Konflikten inverkan på civila

Gaza är ett av världens mest tätbefolkade områden där befolkningen på mellan 1,5 och 1,8 miljoner delar på en yta av sammanlagt 350 kvadratkilometer, cirka 4,505 personer per kvadrat kilometer.

²³ Flyktingarna, ungefär 1,2 miljoner till antalet, utgör den övergripande majoriteten av befolkningen. Befolkningstillväxten sker i rask takt, 3,6 procent om året. Man beräknar att befolkningen kommer att passera 2-miljonersgränsen innan år 2020.²⁴

Efter att senaste konflikteskalering mellan palestinska miliser och Israels försvarsmakt i november 2012 avslutats med temporär vapenvila, har ömsesidiga attacker parterna emellan fram till juli 2014 hållits på en förhållandevis låg nivå både vad avser frekvens och intensitet.

Statistik från FN:s humanitära samordningsorgan OCHA över sommarens eskalering visar att 2,131 människor, varav 501 barn och 257 kvinnor, mist livet. Över 70 procent av dödsoffren, 1,473 personer, uppges ha varit civila. Högsta dödstalen var i Beit Hanoun, Khan Younis och områden i Gaza city där Hamas har ett starkt fäste, som t.ex. Shejaiya.²⁵

Den israeliska luft- och markoffensiv som pågick under 51 dagar lämnade även efter sig en omfattande materiell förödelse. Hundratusentals människor saknar tillgång till samhällstjänster som sjukvård, el- och vattenförsörjning samt skolgång för barnen. Tiotusentals allmänna byggnader och bostäder har jämnats med marken och över hundra tusen människor står utan bostad.

Gazas enda elkraftverk slogs ut, varför elförsörjningen reducerats till ett fåtal timmar om dagen. Den kommunala vattenförsörjningen är också allvarligt försämrad. Enligt OCHA står mellan 20-30 procent av Gazaborna helt utan tillgång till kommunalt vatten.

²³ BBC News, 'Life in the Gaza Strip', 2014-07-14.

²⁴ UNDP, 'The Gaza Strip- Facts, Figures and UNDP's Response to the Ongoing Crises'.

²⁵ OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)', New York Times, 'Assessing the Damage and Destruction in Gaza', 2014-08-15.

FN beräknar att det behövs 70,000 nya bostäder dels för att klara av den akuta krisen som konflikten fört med sig, dels för att lösa befolkningsökningen.²⁶

Uppemot 485,000 människor tvingades på flykt inom området vid kulmen av konflikten. Majoriteten tog skydd i allmänna byggnader såsom skolor, moskéer, kyrkor m.m., i samband med israeliska flyg- och artilleriattacker. FN:s biståndsorgan för palestinska flyktingar, UNRWA, uppges ha registrerat uppmot 300,000 personer som sökt skydd vid ett 80-tal av organisationens skolor.²⁷ Uppemot 50,000 personer uppges ha tagit sin tillflykt hos släktingar, bekanta och andra värdfamiljer.²⁸ Sedan vapenvilan infördes har antalet [temporärt] UNRWA-registrerade i detta sammanhang sjunkit till drygt 60,000 personer.

Enligt rapportering har sex UNRWA skolor attackerats av israelisk militär, 47 personer dödades och fler hundra skadades. I ett rapporterat fall utsattes en skola för 33 upprepade attacker.²⁹ Händelserna väckte starka protester från FN och övriga världssamfundet. Från Israeliskt håll meddelades att attackerna genomfördes efter mistankar om att skolorna använts som vapenlager. UNRWA som inspekterade skolorna efter händelserna bekräftade att man funnit vapenlager i ett flertal övergivna skollokaler.³⁰

Ett tjugotal UNRWA-drivna skolor fortsätter att hysa internflyktingar.³¹ Terminstarten för de cirka 474,000 skolbarn sköts fram till den 14 september. Internflyktingar behöver omlokaliseras och byggnaderna är i behov av omfattande reparationer. Det råder sedan tidigare platsbrist i de cirka 240 skolor som UNRWA bedriver i området. Undervisningen har hållits i dubbla skift för att ta emot de växande barnskarorna. Den humanitära krisen lär innebära utmaningar för skolväsendet under överskådlig tid.

Sjukhus och vårdinrättningar har också drabbats hårt av konflikten. Sjukvården lider också av kroniska problem, sammantaget innebärande akut brist på mediciner, sjukvårdsutrustning och sjukvårdspersonal som kan ta emot de tusentals drabbade. Flera sjukhus och vårdcentraler arbetar med reducerad kapacitet. Arbetsbelastningen är hög och resurserna begränsade.³²

²⁶ UNDP, 'The Gaza Strip- Facts, Figures and UNDP's Response to the Ongoing Crises'

²⁷ UNRWA, '300,000 sheltering in UNRWA schools: we need your help', 2014-08-26.

²⁸ UNDP, 'The Gaza Strip- Facts, Figures and UNDP's Response to the Ongoing Crises'.

²⁹ Jalabi, Raya, McCarthy, Tom, Popovich, Nadia, The Guardian, 'Gaza Crises: A closer look at Israeli strikes on UNRWA schools', 2014-08-08; Sherwood, Harriet, Balousha, Hazem, The Guardian, 'The world stands disgraced' - Israeli shelling of school kills at least 15', 2014-07-31.

³⁰ The Guardian, 'UNRWA investigating discovery of 20 rockets found in empty Gaza school', 2014-07-17; the Algemeiner, 'UNRWA admits finding more rockets in Gaza school second time in a week', 2014-07-22; Space News, ' Hamas Rockets at UN School Found for Third Time', 2014-07-30.

³¹ UNRWA, 'Gaza Situation Report 58', 2014-09-08.

³² OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)'.

Israel har flera gånger anklagat Hamas för att härbergiera både vapen och miliser bland civilbefolkningen, något Hamas länge ihärdigt dementerat men på sistone till viss del medgivit³³. Oaktat dessa påståenden, bör man ta hänsyn till konfliktens komplexa och okonventionella karaktär. Israel utkämpar ett krig mot gerillamiliser i folktäta urbana miljöer – som utgör stora delar av Gazaremsans yta. Därmed blir det svårt att särskilja civila och militära mål.

Hamas väpnade miliser är inte heller en reguljär väpnad styrka i konventionell mening. Milisen utgörs i betydande utsträckning av personer anställda inom Gazas polis- och säkerhetsstyrkor eller andra civila yrken som bor bland civilbefolkningen.³⁴

Hittills har USA, EU och Gulfstaterna tillsammans erbjudit ekonomiskt stöd på motsvarande 280 miljoner USD för att hjälpa Gazaborna ur krisen.³⁵

Egypten har öppnat sin gräns mot Gaza för att ta emot skadade i behov av akut- och specialistvård.³⁶ Därutöver har man från Egyptiskt och israeliskt håll långsamt börjat släppa in bistånd och förnödenheter till området. Israel och Egypten tycks dock inte lätta nämnvärt på tidigare restriktioner. Israel försätter att implementera importrestriktioner för kontraband som cement, kablar och armerad stål.³⁷ Den 16 september meddelade FN om en överenskommelse mellan Israel och PA som ska underlätta restriktionerna av biståndsleveransen genom att säkerställa att kontraband av dubbelanvändning inte hamnar i fel händer. Enligt överenskommelsen ska PA och FN, genom en upprättad databas, övervaka införselsen och distributionen av all byggmaterial i området.³⁸

Den lamslagna ekonomisektorn kommer att medföra ytterligare påfrestningar på den redan hårt utsatta arbetsmarknaden. Arbetslösheten låg på cirka 45 procent innan krisen. Närmare 80 procent av befolkningen lever under fattigdomsgränsen (2 USD/dag)³⁹ och 66 procent av befolkningen är beroende av matransoner för att överleva⁴⁰.

³³ The Daily Mail, 'Hamas admits it DID use schools and hospitals in Gaza Strip as 'human shields' to launch rocket attacks on Israel - but claims it was 'mistake'', 2014.09-12

³⁴ Sherwood, Harriet, The Guardian, 'In Gaza, Hamas fighters are among civilians. There is nowhere else for them to go', 2014-07-24; Lifos, 'Västbanken & Gaza Säkerhet/myndighetsskydd', 2013-02-22.

³⁵ al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Relief aid in Gaza failing to reach the most desperate', 2014-09-08.

³⁶ CCTV, 'Egypt provides medical care to Gaza victims', 2014-07-13.

³⁷ IRIN, 'Gaza blockade- no signs of loosening', 2014-09-02.

³⁸ IRIN, 'What's the UN'S new Gaza agreement', 2014-09-19

³⁹ UNDP, 'The Gaza Strip- Facts, Figures and UNDP's Response to the Ongoing Crises'.

⁴⁰ OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)'.

Detta till trots, ser Hamas och Gazaborna vapenvilan som en seger för den väpnade kampen mot ockupationsmakten. Hamas popularitet har också ökat både i Gaza och på Västbanken.⁴¹ I en opinionsundersökning sammanställd av Palestinian Center for Policy and Survey Research ansåg närmare 80 procent av de 1,270 tillfrågade att Hamas vunnit kriget, 53 procent av de tillfrågade medgav att den väpnade kampen är den optimala vägen att ta för att bilda en palestinsk stat.⁴²

Den 12 oktober 2014 – ungefär sju veckor efter att vapenvilan kom till stand den 26 augusti – hölls en internationell givarkonferens i Kairo där ett drygt 30-tal ministrar deltog. Dock frånvarande representanter från de stridande parterna själva, Israel och Hamas.⁴³ Egypten och Norge bjöd in till konferensen, medan Palestinas Mahmoud Abbas stod för värdskapet. Totalt gjordes utfästelser på 5,4 miljarder USD. Qatars bidrag på 1 miljard USD var det största; lika stort som de tre därefter följande tillsammans.

⁴⁴ Bedömare påpekar dock att mycket av dessa pengar utlovats sedan tidigare, och likaså att befarar att återuppbyggnaden kommer att bli svår att få till i praktiken även om pengarna finns där, bland annat på grund av svårigheterna att få in byggmaterial i Gaza⁴⁵.

Lifos analys

Civilbefolkningen riskerar under överskådlig tid att leva under svåra levnadsförhållanden med begränsad tillgång till livsnödvändiga samhällstjänster. Biståndleveranserna går långsamt samtidigt som Israel och Egypten inte visar några tecken på att lyfta tidiga restriktioner i vad gäller person- och handelstrafiken. Den politiska, ekonomiska samt säkerhetsmässiga utvecklingen i närtid hänger på utgången av fortsatta förhandlingar i Kairo, på längre sikt på ”fredsprocessen” i Israel-Palestinakonflikten i stort.

Utan en omfattande politisk lösning lever Gazaborna på lånad tid. Hamas lär rusta upp sina vapenarsenaler och Israel kommer inte att tveka om att skärpa blockaden eller att slå tillbaka vid ett eventuellt krisläge. Risken för att en ny våldsvåg förr eller senare sköljer över den redan stridsärjade befolkningen i Gaza är påtaglig.

3. Några särskilt utsatta grupper

Den övergripande majoriteten av de MR-brott som begåtts på Gazaremsan innan de senaste striderna har sin grund i al-Fatah-Hamaskonflikten. Det förekommer godtyckliga gripanden av Fatahsympatisörer i Gaza. Därtill tillkommer anklagelser om misshandel och tortyr i fängelser och hos Gazas polis- och säkerhetsstyrkor.

⁴¹ Rudoren, Jodi, The New York Times, ‘Hamas Emerges Buoyant Despite Bloodshed and Devastation in Gaza’, 2014-09-03.

⁴² ibid

⁴³ Haaretz, ‘Netanyahu accepts Egyptian request for Israel to stay away of Gaza donor conference’, 2014-10-12.

⁴⁴ The Wall Street Journal, ‘Donors Pledge \$5.4 Billion to Rebuild Gaza’, 2014-10-12.

⁴⁵ The Economist, ‘Gaza’s reconstruction: Still waiting for the cement’, 201-10-16.

⁴⁶ Enligt rapportering, misshandlades ett trettiotal Fatahanhängare under Gazakonflikten. Många anhängare sattes i husarrest och fick inte lämna bostäderna under stridigheterna. I ett rapporterat fall blev en anhängare skjuten i benet upprepade gånger av Hamas säkerhetsstyrkor när han försökte lämna sin bostad. Myndigheterna vägrade att förflytta fängslade Fatahmedlemmar till säkrare lokaler under konflikten.⁴⁷

Personer som samarbetar med Israel eller misstänks för att samarbeta med Israel, s.k. kollaboratörer eller spioner, löper mycket allvarliga risker i området.⁴⁸ Under konflikten dödades ett tjugotal kollaboratörsanklagade, varav två kvinnor, i utomrättsliga avrättningar av Hamas al-Qassambrigaden, efter det att tre högt uppsatta ledare inom Qassambrigaden dödats i Rafah den 21 augusti i vad som ansågs var en av Israel planerad flygattack, samt för mordförsöket på al-Qassams ledare Mohammed Daif. Daif rapporterats ha undkommit, men hans fru och son dödades när bostaden attackerades. Enligt citerade källor på en av Hamas webbsidor ska de anklagade ha dömts i enlighet med det som beskrivs som ett "revolutionsrättsligt förförande" (*"revolutionary procedures"*). De avrättade anklagades bland annat för att ha läckt information om ledarnas förehavanden.⁴⁹ Hamas säkerhetsstyrkor har i samband med avrättningarna varnat för att fortsatta avrättningar mot framtida kollaboratörer kommer att utföras i "fält", d.v.s. utan rättegång.⁵⁰

I en rapport från Lifos, delvis baserad på information inhämtad under besök på Västbanken 2012, framhålls också bl.a. att MR-aktivister och journalister med en uttalat kritisk hållning gentemot Hamas också löper risk att utsatts för övergrep och repressalier.⁵¹

En annan särskilt utsatt grupp är kvinnor som utsatts för eller riskerar våld i familjen. För dessa kvinnor finns det begränsad möjlighet att få skydd. Hedersmord är inte ovanligt, och rapporteras ofta som andra incidenter, t.ex. olyckor.⁵² I de fall där åtal väckts är det sällan att domstolar utdömer lagens strängaste straff för mord, livstids fängelse eller avrättning.⁵³

⁴⁶ Lifos, 'Västbanken & Gaza Säkerhet/myndighetsskydd', 2013-02-22.

⁴⁷ Freenewspost.com, 'Hamas abuse political rivals in Gaza', 2014-09-03; Haaretz, 'Fatah says Hamas placed its activists under house arrest during Gaza war', 2014-08-18; The Daily Star, 'Fear and loathing mar Fatah-Hamas ties', 2014-09-09.

⁴⁸ Lifos, 2013-02-22.

⁴⁹ Human Rights watch, 'Gaza; Halt Executions, 25 Alleged Collaborators Summarily Executed in 72 Hours', 2014-08-25; BBC News, 'Gaza: Hamas says 18 suspected informants executed' 2014-08-22.

⁵⁰ Akram, Fares, New York Times, 'Executions in Gaza a warning to spies', 2014-08-22.

⁵¹ Lifos, 2013-02-22.

⁵² Ibid.

⁵³ Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Palestinian Mother Speaks Out About Daughter's Honor Killing', 2013-03-20.

Vidare framhålls i Lifos rapport att det generellt är ”otänkbart” för kvinnor och flickor att leva ensamma. Rörelsefriheten är också inskränkt, och kvinnor lämnar sällan bostaden utan manlig eskort. Blotta misstanken om samröre med det motsatta könet kan leda till allvarliga hedersrelaterade problem.⁵⁴ Den senaste konflikten har utökat kvinnors utsatthet. Tusentals hushåll står delvis eller helt utan manlig beskyddare eller försörjare.⁵⁵ Familjeförsörjare har dödats i konflikten och andra har, enligt rapportering, förts bort av israelisk militär.⁵⁶ Ensamstående kvinnor och barn har följaktligen tvingats söka skydd hos andra manliga släktingar, som också lever under pressade sociala och ekonomiska förhållanden. Det finns därför stor risk att kvinnor och flickor utsätts för tvångsgifte eller annan underkastelse av de manliga släktingarna som saknar medel, resurser, eller önskan om att ta hand om dem.

Många av de institutioner/härbärgen som finns för kvinnor i Gaza drivs i av Hamas Ministry of Women Affairs.⁵⁷ Institutionerna har innan konflikten haft begränsade möjligheter att erbjuda rättshjälp och psykologiskt stöd. Mot bakgrund av aktuell situation lär resurserna för dessa institutioner ha reducerats ytterligare.

Barn är i samma utsträckning som kvinnor lika sårbara. Enligt rapportering från OCHA beräknas 1,500 barn ha blivit föräldralösa till följd av konflikten. Sociala myndigheters kapacitet att bemöta dessa barns behov är i likhet med andra välfärdsinstitutioner begränsad och reducerad.⁵⁸

Lifos analys:

Al-Fatah anhängare riskerar godtyckliga gripanden, misshandel och tortyr. Situationen för journalister och MR-aktivister är lika allvarlig. Spioner och kollaboratörer löper allvarliga risker att dödas för misstänkt samröre med Israel. Ensamstående kvinnor och barn som förlorat både beskyddare och familjeförsörjare i stridheter är särskilt utsatta. Risk för hedersrelaterade hot, tvångsgifte eller annan underkastelse från andra manliga släktingar är således stor.

⁵⁴ Lifos, 'Västbanken & Gaza Säkerhet/myndighetsskydd', 2013-02-22; Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Palestinian Mother Speaks Out About Daughter's Honor Killing', 2013-03-20.

⁵⁵ Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Haunted by war, Gaza residents try to rebuild', 2014-09-03,, Tait, Robert, The Telegraph, 'Israeli attacks on Gaza families must be investigated as war crimes, say human rights groups', 2014-08-17. The Jewish Daily Forward, 'Israel 'pinpoint' strikes Kill mostly Gaza Innocent', 2014-07-12, Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Relief aid in Gaza failing to reach the most desperate', 2014-09-08.

⁵⁶ Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Haunted by war, Gaza residents try to rebuild', 2014-09-03.

⁵⁷ Lifos, 2013-02-22.

⁵⁸ OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)'.

4. Rafah gränsövergång

4.1 Bakgrund

Gränsövergången Rafah mellan Gaza och Sinai i Egypten utgör den enda internationella gränsövergången för palestinier bosatta på Gazaremsan. Gränsövergången upprättades i samband med fredsavtalet mellan Israel och Egypten 1979. Övervakningen kontrollerades av den israeliska gränsmyndigheten *Israel Airport Authority* fram till 2005 när de israeliska styrkorna drog sig tillbaka från Gazaremsan. Gränsövervakning togs då över av PA. I samband med det fick EU:s *European Union Border Assistance Mission (EUBAM)* Rafah mandat att övervaka gränsverksamheten⁵⁹.

I juni 2007 beslutade egyptiska myndigheter att stänga gränsen efter att Hamas tagit över makten i området. Med anledning av det spända säkerhetsläget valde EUBAM att lämna området. Mubarakregimen införde hårda restriktioner och sporadiska öppettider för gränstrafiken. Godstransporterna inskränktes till att omfatta förnödenheter av mat och mediciner. Endast studenter och personer i behov av sjukvård beviljades inresa till Egypten.⁶⁰

Under det Muslimska brödraskapets korta tid vid makten infördes viss lättnad i restriktionerna och läget började normaliseras något. Bland annat reglerades öppettider, samtidigt som visumtvånget hävdes för kvinnor i alla åldrar samt för män under 18 år och över 45 år.⁶¹ I augusti 2013 stängdes gränsövergången i samband med säkerhetsstyrkornas stormning av Muslimska brödraskapets protestläger i Kairo och den egyptiska arméns operationer mot beväpnade extremister på norra Sinaihalvön.

Egypten har som villkor krävt att gränsövergången bevakas av PA:s säkerhetsstyrkor.⁶² Vidare har EU i augusti meddelat att man kan tänka sig att återuppta sin tidigare roll som observatör.⁶³ Förhandlingar om gränsövergångens hantering återupptas i särskilda samtal i Kairo⁶⁴.

4.2 Rådande säkerhetsläget

Säkerhetssituationen i norra Sina har varit den styrande faktorn när det gäller gränsövergångens status. Sedan terrorattackerna i norra Sinai mot en polisstation vid Karem Abu Salem posteringen i augusti 2012 har gränsövergången tidvis hållit stängd för att därefter öppnas på oregelbundna tider⁶⁵.

⁵⁹ B'Tselem, 'Gaza Crossing', 2013-10-15

⁶⁰ B'Tselem, 'Gaza Crossing', 2013-10-15, al-Monitor, 'Hamas relations with Egypt change with new leadership', 2012-09-10.

⁶¹ B'Tselem, 'Gaza Crossing', 2013-10-15

⁶² Jerusalem Post, 'Hamas: We'll let the PA monitor Rafah crossing', 2014-08-11.

⁶³ Reuters, 'EU backs mission to monitor Gaza crossing point', 2014-08-15.

⁶⁴ OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)'

⁶⁵ Al-Jazeera, 'Egypt border guards killed in Sinai attack', 2012-08-05,

När trafiken öppnats så har det främst varit i syfte att släppa igenom strand-satta resenärer på bägge sidan gränsen. Gränsen stängdes under den senaste konflikten mellan Hamas och Israel i juli–augusti i år för att sedan öppnas för humanitärt bistånd och persontrafik. Egyptiska och israeliska myndigheter öppnade samtliga gränsövergångar, Erez, Beit Hanoun, Kerem Shalom och Rafah. Gränsövergången i Rafah hölls öppen dagligen mellan 09:00-15:00.

Den 24 oktober riktades två omfattande attacker mot egyptiska styrkorna i området: 33 soldater dödades och nästan lika många sårades.⁶⁶ Som ett svar på attacken stängde de egyptiska myndigheterna i ett första steg gränsövergången och deklarerade undantagstillstånd och utgångsförbud i stora delar av Sinai. Därefter inleddes en mer omfattande evakuering av boende och demolering av byggnader längs gränsen med Gaza i syfte att skapa den buffertzonen man tidigare talat om.⁶⁷ Gränsövergången hålls sedan dess stängd på obestämt tid.⁶⁸

4.3 Gällande procedurer

Enligt en representant från egyptiska utrikesministeriet som Lifos talade med, i samband med utredningsresan till Kairo i oktober månad i år, har Rafah gränsövergången aldrig stängts annat än tillfälligt utan i princip varit öppen⁶⁹. Ovan nämnda källa uppgav att gränsövergången är i princip öppen mellan 09:00-15:00 men kan stängas när som helst om militären bedömer att säkerhetssituationen kräver det⁷⁰.

Bedömning om säkerhetsläget och beslut om stängning av gränsövergången tas utifrån diskussioner mellan berörda myndigheter: utrikes- inrikesministeriet, säkerhetstjänsten (*General Security*) samt militären. En särskild kommitté kopplad till presidenten och premiärministern konsulterar kring läget i området. Militären har den beslutande makten i frågan om gränsens status⁷¹.

Innan stängningen i oktober 2014 kunde personer som önskar resa över gränsövergången, till och från Gaza, ansöka om tillstånd/visering för att resa in i Egypten.

Representanten från egyptiska utrikesministeriet som delegationen talade med uppgav följande vad gäller riktlinjer för resor vid gränsövergången:

- 1) Inför resan lämnas en ansökan in på en egyptisk ambassad eller annan representation (t. ex egyptiska utrikesministeriets kontor i Ramallah). Ansökan kan även skickas till Palestinska myndighetens kontor i Kairo eller förmedlas via annan ambassad. Brev eller fax går bra.

⁶⁶ Reuters, 'Attacks in Egypt's Sinai kill 33 security personnel', 2014-10-24

⁶⁷ New York Times, 'Egypt Flattens Neighborhoods to Create a Buffer With Gaza', 2014-10-29

⁶⁸ Egypt Daily, 'Rafah crossing closed indefinitely after deadly Sinai attacks', 2014-10-25.

Jerusalem Post, 'Israel and Egypt keep Gaza strip border shut', 2014-11-02

⁶⁹ Möte utrikesministeriet i Kairo 2014-10-22

⁷⁰ ibid

⁷¹ ibid

- 2) Dessa ansökningar centraliseras hos ansvarig direktör på egyptiska utrikesministeriet i Kairo som gör en första kontroll för att se om de är kompletta. Om uppgifter saknas skickas de tillbaka med begäran om komplettering, i annat fall förmedlas de vidare till berörda myndigheter.
- 3) Exakt vilka myndigheter som bedömer en ansökan beror på det enskilda fallet, men generellt behandlas ansökningar av en kombination av underrättelsetjänsten, *General Intelligence*, inrikesministeriet och militären.⁷²
- 4) Om dessa myndigheter efter sin granskning tar positivt beslut så meddelas utrikesministeriet och ärendet ges ett daterat, individuellt säkerhetsnummer. I samband med detta utfärdar ministeriet en "note verbal" samt informerar personalen vid Rafahs gränsövergång om personens uppgifter, och personen kommer att kunna passera gränsen förutsatt att tidsgränsen respekteras och rätt dokument medtas, inklusive säkerhetsnumret.⁷³

Behandlingstiden för en komplett ansökan beror på det enskilda fallet och om det är "högsäsong" i inströmningen, men det tar minst två veckor; sannolikt cirka en månad. Tillståndet gäller i en månad.⁷⁴

Egyptiska myndigheter betonar att ansökningsförfarandet behövs för att kunna planera och organisera passerandet av gränsen (som har begränsad kapacitet) och för att upprätthålla säkerheten. Vidare behöver militären i området underrättas om antalet personer som ska passera gränsen varje dag⁷⁵. På senare tid säger man sig upptäckt flera fall av våldsbenägna extremister som utgett sig för att vara humanitär personal på väg till Gaza, något som föranlett striktare individuella kontroller⁷⁶.

Ärenden som berör personer som saknar identitetshandlingar och personer som rest ut från Gaza illegalt, eller på annan väg än genom Rafah – principen är nämligen att man skall resa in/ut genom samma gränsövergång – är mer komplicerade. I dessa fall bedömer inrikesministeriet och säkerhetsorganen de enskilda fallen efter en noggrann genomgång. Processen är mer tidskrävande och utgången mera osäker än för andra ansökningar⁷⁷. Personer som lämnat Gaza illegalt och/eller inte har pass kan få hjälp av den palestinska myndighetens ambassad i Kairo som upprättar tillfälliga resedokument och sedan konsulterar med berörda egyptiska säkerhetsorgan – efter deras godkännande bistår palestinsk ambassadpersonal med busstransport till gränsen. Det krav som finns är dock att personen kan visa att han eller hon är från Gaza (man har familj där och man är skriven där) och har ett giltigt ID-kort från Gaza.⁷⁸ Original-ID krävs inte: kopia går bra, eller att man bara känner till numret på sitt ID.

⁷² Möte utrikesministeriet i Kairo 2014-10-22.

⁷³ ibid

⁷⁴ ibid

⁷⁵ Möte utrikesministeriet i Kairo 2014-10-22, Möte palestinska ambassaden i Kairo, 2014-10-23

⁷⁶ Möte utrikesministeriet i Kairo 2014-10-22.

⁷⁷ ibid

⁷⁸ Möte palestinska ambassaden i Kairo 2014-10-23.

Men en person som saknar pass, är över 16 år och som inte registrerat sig som medlem av en familj i Gaza eller har någon palestinskt ID-handling alls kan således inte resa in i Gaza⁷⁹.

Det kan ta uppemot fem timmar att ta sig genom alla spärrar och kontroller i Rafah varför man rekommenderar resenärer att resa tidigt på morgonen. Det råder utgångsförbud mellan 16:00-06:00. Någon övernattningsmöjlighet vid gränsområdet finns inte⁸⁰.

Lifos analys:

Rafah-övergångens status pendlar mellan kontinuerligt öppethållande för ett stort antal kategorier av personer och – via en uppsättning restriktiva åtgärder – komplett stängning. De senaste attackerna den 24 oktober och upprättandet av bufferzonen efter demoleringen av gränsstaden Rafah tyder på att det finns skäl att anta att gränsövergången kommer att hållas stängt under överskådlig tid, möjligen med sporadisk öppethållande för att lätta på trycket på bägge sidan gränsen. Att göra en tillförlitlig prognos av säkerhetsläget är i dagsläget svårt. Lifos fortsätter att följa utvecklingen i området.

De rådande spänningarna i regionen – inte minst det spända läget mellan al-Sisis regering och Hamas – bidrar dessutom till att beslut om gränsöppningens öppethållande/stängning riskerar att politiseras, något som knappast gynnar förutsägbarheten i gränsövergångens status, utan ger en klar ”ryckighet” i relevanta beslut.

Innan stängningen i oktober 2014 fanns det möjlighet för palestinier som önskar resa till och från Gaza att ansöka om tillstånd/visering för att resa in eller genom Egypten. Ansökningsförfarandet görs genom utrikesministeriet i Kairo och behandlas av olika myndigheter, t.ex. inrikesministeriet, säkerhetstjänsten. Palestinier som saknar identitetshandlingar kan få hjälp av palestinska ambassaden i Kairo att erhålla resedokument, förutsatt att de kan påvisa att de är hemmahörande i Gaza. Palestinier som rest ut illegalt från Gaza kan också erhålla hjälp av palestinska ambassaden med transport till gränsen, allt under förutsättning att resan godkänts av berörda egyptiska myndigheter.

5. Källor och referenser

Abu Amer, Adnan, Al-Monitor, ‘Unity government at crossroads as Hamas-Fatah bicker’, 2014-09-04, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/abbas-pa-hamas-fallout-ties-war-israel.html>

Abu Adnan, Amer, Al-Monitor, ‘Hamas reconciles with Gaza Salafists’, 2013-11-05, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/11/hamas-salafist-gaza-reconciliation.html>,

Abu Adnan, Amer, Al-Monitor, ‘Salafists betrayed by Hamas moderate stance’, 2013-02-06, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/02/palestine-salafist-jihadists-bet.html>

⁷⁹ ibid

⁸⁰ Möte utrikesministeriet 2014-10-22

- Al-Ghoul, Asmaa, Al-Monitor, 'Relief aid in Gaza failing to reach the most desperate', 2014-09-08, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/gaza-aid-israel-war.html>
- Al-Ghoul, Asmaa, Al-Monitor, 'Haunted by war, Gaza residents try to rebuild', 2014-09-03, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/khuzaa-gaza-war-aftermath-destruction-killing-arrests.html>
- Al-Ghoul, Asmaa, Al-Monitor, 'Palestinian Mother Speaks Out About Daughter's Honor Killing', 2013-03-20, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/03/honor-killing-gaza.html>
- Al-Jazeera, 'Israel seize 400 hectares of West bank land', 2014-09-01, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/09/us-urges-israel-reverse-land-appropriation-20149111628544678.html>
- Aljazeera, 'Egypt tunnel closure cost Gaza millions', 2013-10-27, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2013/10/egypt-tunnel-closure-costs-gaza-millions-20131027222046279794.html>
- BBC News, 'Gaza: Hamas says 18 suspected informants executed', 2014-08-22, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28896346>
- BBC News, 'Life in the Gaza Strip', 2014-07-14, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-20415675>
- Brown, Hayes, 'The Thinking Progress, Timeline: The Month That Brought Gaza To The Breaking Point', 2014-07-14, <http://thinkprogress.org/world/2014/07/14/3459100/timeline-how-war-returned-to-gaza/>
- Finland Times, 'Gaza banks close down as employees strike over salary delay', 2014-06-06, <http://www.finlandtimes.fi/worldwide/2014/06/06/7425/Gaza-banks-close-down-as-employees-strike-over-salary-delay>
- Freenewspost.com, 'Hamas abuse political rivals in Gaza', 2014-09-03, <http://www.freenewspost.com/en/home-news-article/c/1788560/gaza/you-only-have-to-look-on-the-ground-to-see-that-we-are-having-meetings-whether-it-is-in-doha-between-hamas-official-abu-walid-khalid-mashal-and>
- Haaretz, 'Fatah says Hamas placed its activists under house arrest during Gaza war', 2014-08-18, <http://www.haaretz.com/news/middle-east/1.611150>
- Human Rights watch, 'Gaza; Halt Executions, 25 Alleged Collaborators Summarily Executed in 72 Hours', 2014-08-25, <http://www.hrw.org/news/2014/08/25/gaza-halt-executions>
- IRIN, 'Gaza blockade- no signs of loosening', 2014-09-02, <http://www.irinnews.org/report/100567/gaza-blockade-no-signs-of-loosening>
- Jalabi, Raya, McCarthy, Tom, Popovich, Nadia, The Guardian, 'Gaza Crises: A closer look at Israeli strikes on UNRWA schools', 2014-08-08, <http://www.theguardian.com/world/2014/aug/08/-sp-gaza-israeli-strikes-unrwa-schools>
- Keshner, Isabel, NYT, 'As Gaza Tunnels Closed, Hamas lost Cash, Israeli Official Say', 2014-01-30, http://www.nytimes.com/2014/01/31/world/middleeast/hamas-cash-flow.html?_r=0
- Kotsev, Viktor, Sada, 'Hamas loses ground', 2013-12-03, <http://carnegieendowment.org/sada/2013/12/03/hamas-loses-ground/gv61>
- Lifos, 'Västbanken & Gaza - säkerhet/myndighetsskydd', 2013-02-22, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29558>
- Ma'an News Agency, 'Gaza Govt institutions on strike to protest salary delay', 2014-06-24, <http://www.maannews.net/eng/ViewDetails.aspx?ID=708016>
- Middle East Eye, 'Israel: Gaza offensive cost more than \$2.5bn', 2014-09-03, <http://www.middleeasteye.net/news/israel-gaza-offensive-cost-more-25bn-1112737170>

Nebehay, Stephanie, Reuters, 'U.N. names panel to investigate war crimes in Gaza; Israel slams it', 2014-08-11, <http://www.reuters.com/article/2014/08/11/us-mideast-gaza-un-inquiry-idUSKBN0GB1QR20140811>

New York Times, 'Assessing the Damage and Destruction in Gaza', 2014-08-15, http://www.nytimes.com/interactive/2014/08/03/world/middleeast/assessing-the-damage-and-destruction-in-gaza.html?_r=0

OCHA, 'Occupied Palestinian Territory: Gaza Emergency Situation Report (as of 4 September 2014)', <http://www.ochaopt.org/>

OCHA OPT, 'Gaza Strip - Access and Closure', December 2012, http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_access_and_closure_map_december_2012.pdf.

Rudoren, Jodi, The New York Times, ' Hamas Emerges Buoyant Despite Bloodshed and Devastation in Gaza', 2014-09-03, http://www.nytimes.com/2014/09/04/world/middleeast/israel-gaza-hamas-fatah-.html?_r=1

Sherwood, Harriet, Balousha, Hazem, The Guardian, 'The world stands disgraced - Israeli shelling of school kills at least 15', 2014-07-31, <http://www.theguardian.com/world/2014/jul/30/world-disgrace-gaza-un-shelter-school-israel>

Sherwood, Harriet, The Guardian, 'In Gaza, Hamas fighters are among civilians. There is nowhere else for them to go', 2014-07-24, <http://www.theguardian.com/world/2014/jul/24/gaza-hamas-fighters-military-bases-guerrilla-war-civilians-israel-idf>

Schulman, Mark, Newsweek, 'How Long Before Hamas realizes it Lost the War?', 2014-09-08, <http://www.newsweek.com/how-long-hamas-realizes-it-lost-war-269079>

Svenska Dagbladet, 'Skolstart i skuggan av Gazakriget', 2014-09-03, http://www.svd.se/nyheter/valet2014/skolstart-i-skuggan-av-gazakriget_3876730.svd

Tait, Robert, The Telegraph, 'Israeli attacks on Gaza families must be investigated as war crimes, say human rights groups', 2014-08-17, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/gaza/11039636/Israeli-attacks-on-Gaza-families-must-be-investigated-as-war-crimes-say-human-rights-groups.html>

The Daily Star, 'Fear and loathing mar Fatah-Hamas ties', 2014-09-09, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2014/Sep-09/270005-fear-and-loathing-mar-fatah-hamas-ties-in-gaza.ashx#axzz3CpeK82Z1>

The Daily Star Lebanon, 'Egypt destroys 1,370 Gaza smuggling tunnels, army', 2014-03-12, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2014/Mar-12/250031-egypt-destroys-1370-gaza-smuggling-tunnels-army.ashx#axzz2v1AoXq7u>

The Guardian, 'UNRWA investigating discovery of 20 rockets found in empty Gaza school', 2014-07-17, <http://www.theguardian.com/world/2014/jul/17/unrwa-investigating-20-rockets-empty-gaza-school-palestinian>

The Jerusalem Post, 'Report: Egypt reach new agreement on cease-fire deal in Gaza', <http://www.jpost.com/Operation-Protective-Edge/Report-Egypt-Palestinians-reach-new-agreement-on-cease-fire-deal-370565>

The Jewish Daily Forward, 'Israel 'pinpoint' Strikes Kill mostly Gaza Innocent', 2014-07-12, <http://forward.com/articles/201961/israel-pinpoint-strikes-kill-mostly-gaza-innocents/>

The Telegraph, 'Iran cuts Hamas funding over Syria', 2013-05-31, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/palestinianauthority/10091629/Iran-cuts-Hamas-funding-over-Syria.html>

The Washington Institute for Near East Policy, 'Who Won the Gaza War? Not Hamas', 2014-08-27, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/who-won-the-gaza-war-not-hamas>

Thrall, Nathan, London Review of Books, ' Hamas Chances', <http://www.lrb.co.uk/v36/n16/nathan-thrall/hamass-chances>

UNDP, 'The Gaza Strip- Facts, Figures and UNDP's Response to the Ongoing Crises', <http://www.undp.ps/en/newsroom/publications/pdf/other/fastfactgazaen08.pdf>

Abu Amer, Adnan, al-Monitor, ' Hamas wary of international push for PA return to Gaza', 2014-08-25, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/pa-return-to-gaza-hamas-fears.html>

UN News Center, 'UN Rights Council appoints members of commission to investigate purported Gaza violations', 2014-08-11, <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=48459>

UNRWA, 'Gaza Situation Report 58', 2014-09-08, <http://www.unrwa.org/newsroom/emergency-reports/gaza-situation-report-58>

UNRWA, '300,000 sheltering in UNRWA schools: we need your help', 2014-08-26, <http://www.unrwa.org/newsroom/press-releases/300000-sheltering-unrwa-schools-we-need-your-help>

IRIN, 'What's the UN'S new Gaza agreement', 2014-09-19, <http://www.irinnews.org/report/100632/briefing-what-s-in-the-un-s-new-gaza-agreement>

B'Tselem, 'Gaza Crossing', 2013-10-15, http://www.btselem.org/gaza_strip/rafah_crossing

Yaghi, Mohammed, al-Monitor, " Hamas relations with Egypt change with new leadership", 2012-09-10, <http://www.al-monitor.com/pulse/ar/politics/2012/08/the-fight-against-tunnels-and-we.html>

Rueters, 'EU backs mission to monitor Gaza crossing point', 2014-08-15, <http://af.reuters.com/article/idAFL6N0QL2WQ20140815>

The Daily Mail, ' Hamas admits it DID use schools and hospitals in Gaza Strip as 'human shields' to launch rocket attacks on Israel - but claims it was 'mistake'', 2014-09-12, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2753176/Hamas-DID-use-schools-hospitals-Gaza-Strip-human-shields-launch-rocket-attacks-Israel-admits-says-mistake.html#ixzz3EJiW17RP>

Al-Ghoul, Asmaa, al-Monitor, 'Haunted by war, Gaza residents try to rebuild', 2014-09-03, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/09/khuzaa-gaza-war-aftermath-destruction-killing-arrests.html#>

Middle East Eye, ' Hamas, Fatah make "breakthrough" in unity talks', 2014-09-25, <http://www.middleeasteye.net/news/hamas-fatah-make-breakthrough-unity-talks-1979284281>

Sada, ' Hamas After the Ceasefire' 2014-09-25, <http://carnegieendowment.org/sada/2014/09/25/hamas-after-ceasefire/hpzd>

Akram, Fares, New York Times, ' Executions in Gaza a warning to spies', 2014-08-22, http://www.nytimes.com/2014/08/23/world/middleeast/israel-gaza.html?_r=0

Al-Jazeera, 'Egypt border guards killed in Sinai attack', 2012-08-05, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2012/08/201285183958163902.html>

Reuters, 24.12.2014: *Attacks in Egypt's Sinai kill 33 security personnel*, <http://www.reuters.com/article/2014/10/24/us-egypt-sinai-idUSKCN0ID1BZ20141024>

New York Times, 29.10.2014: *Egypt Flattens Neighborhoods to Create a Buffer With Gaza*, <http://www.nytimes.com/2014/10/30/world/middleeast/egypt-sinai-peninsula-gaza-buffer-zone.html>

Egypt Daily, 'Rafah crossing closed indefinitely after deadly Sinai attacks', 2014-10-25 <http://www.dailynewsegypt.com/2014/10/25/rafah-crossing-closed-indefinitely-deadly-sinai-attacks/>

Jerusalem Post, 'Israel and Egypt keep Gaza strip border shut', 2014-11-02
<http://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Gaza-border-crossings-closed-amid-rocket-fire-and-Egyptian-security-activity-380516>
Haaretz, 'Netanyahu accepts Egyptian request for Israel to stay away of Gaza donor conference', 2014-10-12, <http://www.haaretz.com/news/diplomacy-defense/.premium-1.620281>
The Wall Street Journal, 'Donors Pledge \$5.4 Billion to Rebuild Gaza', 2014-10-12, <http://online.wsj.com/articles/u-s-pledges-212-million-to-palestinians-1413107569>
The Economist, 'Gaza's reconstruction: Still waiting for the cement', 2014-10-16 <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21625802-costly-endeavour>

6. Muntliga källor

Möte utrikesministeriet i Kairo, 2014-10-22
Möte palestinska ambassaden i Kairo, 2014-10-23